

Rosse stekelstaarten in Nederland en Europa

Menno Hornman, Sovon Vogelonderzoek Nederland

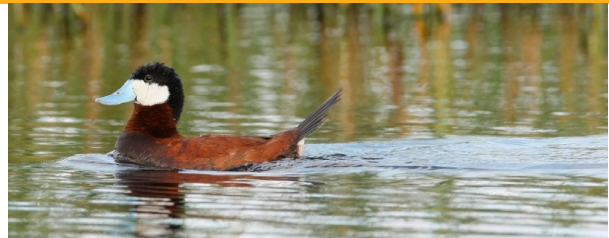
Herkomst

De rosse stekelstaart is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika en via waterwildcollecties in Europa geïntroduceerd. In Europa vinden we het grootste aantal broedparen in Groot-Brittannië, Frankrijk en Nederland (in aflopende talrijkheid). Uit DNA-onderzoek onder de Europese vogels blijkt dat vrijwel alle individuen afstammen van enkele exemplaren die in Groot-Brittannië zijn uitgezet. Dat geldt ook voor de Nederlandse populatie. Ook in Nederland wordt de soort in gevangenschap gehouden en ontsnappen er jaarlijks een tiental individuen.

Hybridisatie

De rosse stekelstaart is nauw verwant aan de witkopeend die op wereldschaal bedreigd is. Ooit was de witkopeend redelijk wijd verbreid in zuidelijk Europa, maar tegenwoordig is het voorkomen beperkt tot Andalusië in Zuid-Spanje. Dankzij beschermingsmaatregelen zoals het stoppen van jacht is deze kwetsbare soort spectaculair toegenomen. Recentelijk echter vormt hybridisatie met rosse stekelstaarten een nieuwe bedreiging. Daarom zijn Spanje en Groot-Brittannië een campagne gestart om de rosse stekelstaart uit het wild te verwijderen ter bescherming van de witkopeend. Inmiddels is het aantal in beide landen al flink gereduceerd, maar de aanwezigheid van de rosse stekelstaart in andere landen kan nog steeds tot een probleem met hybridisatie leiden.

Figuur 2: Witkopeend (2e van links) en rosse stekelstaart (2e van rechts) op de Reeuwijkse Plassen, 29 december 2011. (Foto: Harvey van Diek)

Figuur 1: Man rosse stekelstaart, Texel 27 juli 2010. (Foto: Harvey van Diek)

Verspreiding in Nederland

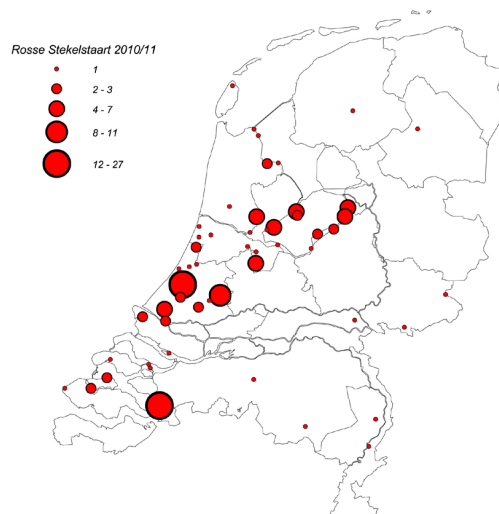
De belangrijkste overwinteringsgebieden in Nederland zijn Starrevaart bij Leidschendam en de Reeuwijkse Plassen. In het najaar zijn het Markiezaatsmeer en Starrevaart de belangrijkste gebieden. Verder vinden we rosse stekelstaarten in Flevoland en Noord-Holland. In de rest van het land is de soort zeer schaars en blijft een waarneming meestal beperkt tot een enkeling.

Aantallen

Tot eind jaren negentig kwam er jaarlijks hooguit een handvol broedparen voor in Nederland. Daarna steeg de broedpopulatie naar maximaal 22 paar in 2007. Na dat jaar stabiliseerde het aantal op 13-19 paar. De winteraantallen laten een zelfde beeld zien: een geleidelijke stijging vanaf de jaren zeventig en een snelle stijging vanaf het begin van deze eeuw tot maximaal 97 exemplaren in seizoen 2005/2006. Momenteel schommelen de aantallen tussen 65 en 85 exemplaren.

Geef je waarnemingen door!

Omdat kennis over het voorkomen van rosse stekelstaarten belangrijk is willen we graag het aantal van deze soort nauwlettend in de gaten houden. Wij vragen dan ook om waarnemingen door te geven via waarneming.nl, telmee.nl of de telprojecten van Sovon.

Figuur 3: Verspreiding van rosse stekelstaart in de winter 2010-2011. (Bron: Sovon)